Ч. 27. Чернівцї, вівторок дня 25. квітня (7. мая) 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр — кр.
„ чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

I. Про національно-політичні відносини, які панують тепер в Галичинї, на Буковинї і других руских землях, писали ми вже тамтого року на сїм місци досить подрібно. Ми вказали там на природну вдачу і теперішний культурний стан тих народів, що замешкують наші рускі землї. Ми представили там і відносини, в яких проживають тепер сї народи, і навели також причини, длячого руский нарід занимає що-до свого просьвітного і культурного розвою між всїма славяньскими народами, можна сказати, послїдне місце. Ми сказали там, що руский нарід числить після статистичного виказу звиш 20 мілїонів голов, та що з огляду на се могуче число прилежать Русини, як нарід, безперечно до першорядних народів Европи. Ґеоґрафічне положене руских земель, як, України, Поділя, Волинї, Галичини, Буковини і закарпатскої т. зв. угорскої Руси — є під кождим взглядом дуже користне. Всюди здоровий клїмат, всюди великі простори плодоносних піль, степів та лугів, розложених над сплавними ріками, як: Днїпро, Буг, Днїстер і Прут. Всюди богато відвічних лїсів, всюди доволї хліба і соли, молока і меду. Проживаючи на таких здорових і плодоносних землях визначує ся наш руский нарід і відповідною природною вдачею. Здоровий на тїлї і бистрий на умі дав наш нарід докази великої сили свого ума і серця в безчисленних прекрасних народних піснях, в тій ще до тепер незрівнаній скарбници народної поезиї. Із свого роду видав наш нарід також вже немало славних князів, королів, поетів, писателів, композиторів, малярів, різьбарів і всяких учених. Та власне сим визначним духовим силам нашого народу завдячувала в великій мірі давна Польща своє більше політичне значінє, а і колишнє незначне московске царство стало аж по прилученю більшої части наших руских земель до своєї держави, яко теперішна Росия, перворядною европейскою державою.

Так, на жаль, вміли Русини все і всюди служити вірно другим і причиняти ся до піднесеня блеску і слави чужих, але нїколи не були они вірні і щирі для себе самих, для свого роду, для свого народу!

Безгранична зависть і ненависть, з якою поборювали себе рускі князї і бояри, тота їх, можна сказати, нездарність до кермованя державною управою, вбила нашу політичну самостійність. Дикі напади Татарів і Турків, що потому через довгі лїта мечем і огнем руйнували наші землї, придавили і знищили величаві здобутки нашої старої народної культури, а під впливом пізнїйшого політичного гнету із сторони давної Польщі і цїлковитої неволї, яку нанесла на наші рускі землї нова Росия, відцурала ся наша руска шляхта і наше колишне богате міщаньство свого роду. Ся забірча політика і довголїтне тяжке крепацтво затирали чим раз більше а більше наші народні прикмети, придавлювали нетілько у загалу нашої інтелїґенциї, але і між масою нашого народу живе народне житє, притемнювали нашого народного духа, а тілько дуже мале число наших духових велитів, єї, можна сказати, немов із скали утесані народні характери з'уміли прозріти правду і о стілько побороти єї злидні, що не зрадили народної ідеї.

Хотяй під тягарем сих злиднів розшарпаний наш великий нарід стратив тепер визначний політичний вплив; хотяй найновійша „обедительная“ робота російского правительства, що стремить до цїлковитого знищеня нашого народного елементу, замкнула диким способом мілїонам наших братів на Українї уста і держить їх всею силою в кайданах духової неволї, то всеж таки годї подимати, щоби ся дика неволя могла в теперішній поступовій добі устояти ся на довший час, і змогла знести зі сьвіта сей числом могучий і з природи до живого житя спосібний нарід. Противно, кождий умний чоловік мусить при зрілім розслідженю нашої історії, увзглядняючи важне ґеоґрафічне положене наших руских земель і природну вдачу нашого народу, прийти конечно до сего переконаня, що наш нарід, помимо теперішної хвилевої немочи, все-ж таки має важне політичне значінє на всході Европи, а тим самим має важне політичне значінє для австрийскої держави. Такий нарід заслугує безперечно на всесторонну опіку, а в першій лїнії повинна опікувати ся щиро своїм народом сьвідома інтелїґенция, що має природне право і обовязок народного проводу.

Та, на жаль, загал нашої інтелїґенциї не прийшов ще до пізнаня сего своего преважного народного обовязку. Идея спільности, єдности, взаїмної помочи, взаїмної оборони і народної карности — неприступна ще для загалу нашої інтелїґенциї. Ба загал нашої інтелїґенциї не рішив ще першорядного національного питаня: хто ми і яка наша мета? Під деморалїзуючим впливом відвічної духової неволї не може наша інтелїґенция навіть при конституцийній управі сполучити свої сили, противно, чужі моральні і матеріяльні впливи все ще московщать, польщать, мадярщать і волошать цїлі ряди наших інтелїґентних сил. Навіть декотрі люди, що мають претенсию до народного проводу, люди, що стали послами руского народу, учать ся політики лише із своїх партийних ґазет. Другої ґазети і не возьмуть до руки, не слїдять всесторонно за правдою, а противно цїле своє політичне переконанє витворюють собі на підставі тенденцийної інформациї своєї ґазети, або на підставі побіжного і по найбільшій части хибного поданя своїх місцевих, або — що найбільше — повітових приятелів. Так виробляють ся у нас загальні погляди на політично-суспільні справи і політичні переконаня. Поза місце свого перебуваня, або що найбільше, за своїм повітом нема, *навіть для наших проводирів*, більше сьвіта. О сїм переконали ся ми і в найновійшім часї з письма одного посла, котрий двом руским ґазетам черновецким відповів, що буковиньских ґазет не читає... Се мабуть у него причиняє ся до ширшого сьвітогляду... Навіть передові народовцї-патріоти не цїкаві на те, що дїє ся поза їх селом або повітом; після відносин свого села або повіта судять они цїлу руску політику і не старають ся навіть провірити, чи той суд справедливий. А провірити річ можна тілько тоді, коли знає ся хоч троха більше, що люди кажуть про сю або ту справу. А о се в нас мало хто старає ся.

З нагоди смерти митрополита

Сильвестра Моpаря-Андриєвича.

(З кругів православного духовенства).

> Дѣлайте, дондеже день есть, прійдетъ бо нощь, егда никтоже можетъ дѣлати. (Іоанъ 9).

I, Похорон бл. п. Преосв. Митр. Сильвестра був замітний своєю величавостию, а для нас Русинів православних нами незапамятаною толеранциєю: Русинів трактовано на рівнї з Волохами, богослуженя і похоронні відправи відбули

ся точно в обох мовах, а навіть надгробну промову виголошено вже не по „славяньски“, а майже по народно-руски. Дотеперішна „висшість“ волоска зникла і ми запримітили по раз перший ласкавість і ввічливість. Але підчас заявлюваня тої сердечної приклонности не могли ми стриматись від посторонних думок, колідуючих з собою і затемнюючих ясність саме що запанувавшої благосклонности. Чому та толеранция не істнувала вже від р. 1880? Чому виявилась власне четверга великодного? Чи та толеранция не зникне по поновнім обсадженю митрополичого престола?

Ми не помилимось, коли причину неістнованя толеранциї від 1880 р. припишемо горячому патріотизмови волоскому бл. п. митр. Сильвестра, обібравшого за ціль свого житя виключно ущасливлене волоского народу, з ущербом єму повірених православних Русинів. Що знов та толеранция так яскраво виявилась 18 квітня с. р., дасть ся виясити звільненем залізних узів, якими звязана була архідієцезия через пятнацять літ і непевність річий, що мають наступити в будучности. День 18. квітня нагля дно доказав, що домінуюче становище Волохів в архідієцезиї не було на місци і відносини тутейші ненормальні, неприродні і незаконні. Вкінци, щоби бути увзглядненим, толерованим, не треба ґнути ся в три погибели, бо ми Русини ачейже нарід на Буковині первобитний і єсьмо силою, коли з'орґанізуємось, бо нас ту півтретя сотки тисяч! Що нас маловажено через 15 літ, то найліпший доказ нашої байдужности і тому тепер „дондеже день есть“, станьмо всї як один за наші народно-рускі права, а з послідних станемо перші на всіх полях публичного житя. Так як пок. митр. Морар-Андрієвич був горячий і щирий для Волохів, таким самим повинен кождий з нас стати для свого рідного руского народу.

За часів душпастирства о. Самуїла Андрієвича в селї Чагрі на Буковинї панувала темнота поміж Волохами в родиннім і публичнім житю. Письменництва анї сліду, німецка розговорна мова навіть між сьвященичими родинами, а польска по дворах нечисленних православних дідичів. Сьвітских Волохів майже не було. З товариств волоских одизока „Societatea pentru cultura și literatura“, що було виключно касином. І тут являє ся рухливий з природи о. Самуїл з своїми учебниками релїґії, проповідничою книжкою, з дописями до Albin-и, бере з села живу участь в Societat-і, вступає в дружбу з Пумнулом, що через Мадярів опустив Семигород і став професором волоскої мови в Черчівцях і орґанізує нову сьвідому ґенерацию волоску.

Ставши в шістьдесятих роках адмівістратором черновецкого протоєрейства мав межи Волохами вже таку популярність, що не лиш сторонники єго форсували з щебля на щебель єрархічних достоїньств, але пок. Сильвестер явно став в опозициї проти свого епископа Гакмана, виключно із-за своїх національних переконань. Перебувши катастрофу і вступивши по смерти еп. Гамана знов в активну службу яко совітник консисториї, допровадив небавом до становища архимандрита дієцезального. І небавом (12. марта 1880) змогла волоска партия національна ликувати, бо їй удалось видвигнути свого любимця на престіл митрополичий, чоловіка, яких не богато в волоскій суспільности. За 15 літ свого архипастирства сотворила єго рука все, що Волохи тепер мають, бо митрополит поклав свій маєток, свій розум, свій весь вплив і своє здоровлє на жертвенник свого народу. Нераз доходила єго вість про захитанє єго становища задля єго деколи нерозважного патріотизму — і тогди не похилив ся він; навіть ненаданє єму титулу Екселенциї не замутило єго діяльности національної.

Пок. Митрополит заснував друкарню і часопись церковну „Candela“ і тим поклав підвалини до здвигненя волоскої лїтератури. Питомці семинарії, до тла зволощені, почали видавати „Bibliotec-у bucovinean-у“ і даром розвозити по всіх закутках Буковини. „Academia-ortodoxa“ стала осередком духового житя волоского через велику бібліотеку і безліч волоских публїкаций; музика і сьпів, особливо сьвітский, розжарювали серця молодежи. В палатї митрополита приміщено і товариство Junime-ю безплатно, так що вся волоска молодїж була під оком Митрополита. Митрополит всякі пільги давав бідним волоским студентам, так що кільканайцять докторів теольоґії видвигнено з біди і забутя і багато сьвітских розміщено на впливових становищах. Навітъ семигородских і румуньских студентів стягано в Буковину, поміщаючи послїдних безплатно в резиденциї, а перших навіть яко порядочних питомців зі всім удержанем. Всї посади впливові, як совітників, професорів, настоятелів семинариї, настоятелів міских церков, протоєрейства, виднїйші парохії, заміщено визначними Волохами, а резиденция митрополита стала справдїшним осередком волоского житя на Буковинї, де і всї нитки політики кінчились і відки надавано напрям поступованю Волохів. За прикладом Митрополита позмінювано імена на волоскі а посланя, візитациї і розмови єго були средством аґітацийним для волоских інтересів. Всї волоскі товариства мали в нім ревного мецената, так пр. „Societatea Domnilor rom.“ діставали від него місячну доживотну значну вкладку. При наймаловажнїйшім прояві волоского духа був завсїгди Митрополит, от хоть би на приватних аматорских виставах в Чернівцях або Сучаві, аби лиш одобрити своєю повагою порив молодечий і до труду загріти При виборах до ради державної, до сойму або ради громадскої покладав весь свій вплив за волоскими кандидатами, висилав на місце своїх вірників і то навіть в своїм повозї. Коли бувший президент Паче заходив ся переломити волоске пановане, то митрополит ставив опір в утвореню звістного „Comitetul central“, а обома Apologia-ми старав ся оправдувати домінуюче становище Волохів. І в звістнім процесї семигородских Волохів брав Митрополит живу участь і не одна телеґрама вийшла з нашої резиденциї до Сібія. Найбільший захід припав при утвореню волоских паралельок в Сучаві (1881), бо Митрополит добре поняв далекосяглість сеї інституциї, з котрої вийшли сьвідомі Волохи і заняли богато публичних місць. Вже з того, як горячо бл. п. Сильвестер з цїлою консисториєю вступав ся за сими паралельками і як відзивав ся до всего волоского народу, з того одного факту видко, кого втратили Волохи в особі бл. п. Митрополита. Се приклад житя трудящого і тепер саме на часї і нам Русинам прочитати собі для власної науки слова покійника у „Foia ord.“ N. 11 з 1881 року.

З ради державної.

(Від нашого дописувателя).

Віденъ, 4. мая 1895.

Вже вчера пізним вечером рознеслась в кругах політичних вість, що президент угорского міністерства попав в суперечність з міністром заграничних справ, ґр. Кальноким, і що імовірно буде мусів уступити. Суперечність вивязалась з заявленем бар. Банфіого (на інтерпеляцию пос. Тереніого в угорскім парляментї), мов то ґр Кальнокі не годить з місиєю монсіньора Аґліярдого, доконаною в часї подорожи папского нунция по Угорщинї і мов то ґр. Кальнокі годить ся в цїлости з акциєю угорского правительства що-до законів о безконфесийности і рецепциї жидів, против чого Аґліярдї в часї гостини у примаса угорского мав виступати. Politische Correspondenz принесла іменно вечером 3. мая комунїкат з канцеляриї міністерства справ заграничних, в котрім сказано, що відповідь бар. Банфіого на інтерпеляцию посла Тереніого не згідна з пересьвідченями і поглядами ґр. Кальнокого, та що ся відповідь не схожа з фактичним положенем справи. Се був удар в лице для президента угорского міністерства. Банфі, порозумївшись з своїми близшими товаришами, виїхав зараз 3. мая вечером до Відня, щоб зажадати від ґр. Кальнокого сатисфакциї. Становище своє мусить він при тім зложити в руки цїсаря, т. є. зажадати димісиї. По чиїй же сторонї лежить правда? Чи ґр. Кальнокі солїдаризує ся з акциєю нунция папского, піднятою против псевдолїбералїзму мадярско-жидівского? чи уважає він ту акцию за вмішанє ся папского престола у внутрішні справи австро-угорскої монархії? Чи ґр. Кальнокі запротестував против такої акциї нунция папского в Римі? От такі питаня задають собі в кругах лучше поінформованих, а з боку говорять, що бар Банфі мав деякі дані до свого заявленя, але лиш довірочні та що надужив того довірія і що через те став ся неможливим. Іменно поликав ся бар. Банфі в своїй відповіди пос. Тереніому не на официяльні акти, а на долучений до актів приватний довірочний лист. В тім лежить есенция річи.

Віденъ, 4. мая, 1895.

Доповняючи вість про колїзию, яка зайшла межи ґр. Кальноким а бар. Банфім, подаю до вашої відомости, що ґр. Кальнокі вже 2. мая подав ся до димісиї, т. є. зараз по виголошенїй річи через Банфіого в соймі угорскім. Однакож, о скілько тут запоручають, цїсар не прийме димісиї ґр. Кальнокого, а се буде для президента угорского міністерства сказівкою, що єму самому треба уступити.

В справі реформи виборчої ділюсь з вами деякими подробицями. Субкомітет, зложений по виступленю бар. Діпавліого з 9 членів, згодив ся на основні принципи реформи виборчої 7 голосами против 2. Позаяк субкомітет вийшов з нїдра більшости цїлого комітету реформи виборчої, то єсть повна надія, що основні принципи найдуть для себе більшість в тімже комітеті. Нинї повстало лиш питанє, хто має виробити новелю виборчу, т. є. скодифікувати згадані принципи. чи субкомітет, чи новий комітет, чи може саме правительство? Питанє се не рішене поки-що, а може лиш покрите тайною. По нашій гадцї, то кодифікацию возьме на себе таки сам субкомітет. Правительство стане мабуть на боцї, щоб не дуже анґажуватись. Скодифікований закон виборчий прийде однакож під обради парляменту аж в часї сесиї осїнної. Час до липня використає правительство на переговори з поодинокими сторонництвами ради державної, щоби запевнити собі дві третини голосів, потрібних для ухваленя новелї виборчої. Так то нинї стоять річи.

Робітниче сьвято.

ДОПИСЬ З ВІДНЯ.

Віденъ, 2. мая.

Нинї дня 2. мая не вийшли дневники віденьскі по причинї сьвяткованя вчерашного дня робітниками, то і сам Віденъ не має ще докладних вістий, як відбулось сьвято робітниче у всїх своїх подробицях. Взагалї сказавши, робітники опровадили те сьвято своє спокійно. Рано відбувались в ріжних льокалях передміских зібраня, а по першій годинї зполудня почав ся похід до пратеру Робітники громадами по кількасот людий, означеними улицями ішли на Ringstrasse, щоб звідси в великім походї удатись до пратеру. Зборищем була просторонь межи університетом а музеями. Робітники йшли рядами по чотири люда, кождий майже на лици здоровий і огрядно убраний, зовсїм красше та дорожше, як би у нас в Буковинї або Галичинї зібрались урядники судові або учителї. Червоні краватки і бляшочки жовті на грудях знаменували товаришів. Межи мужчинами видко було й женщини, елеґантско прибрані з парасольками, в капелюшках найновійшого фасону. Були і дїти, бо сьвято мало мати і характер звичайної прогульки маєвої (eines Ausflugs ins Freie), в чім Віденьчуки дуже любують ся. Наспіваючі з ріжних сторін громади робітників витались голосним урра! Зібрана і добре упорядкована маса, числяча однакож не більше як 40 до 50 тисяч голов, двигнулась відтак попри парлямент, музея, оперу, площу Коловрата і так дальше до пратеру. Демонстрация залежала в криках: Heraus mit dem Wahlrecht, Hoch Пернерсторфер, pfui Стадницкий, nieder mit der Coalitinsnichte, Hoch Arbeiter і т. д. Але деякі оклики мали характер і більше драстичний, підпадаючий під кодекс карний.

Полїция, дуже численно зібрана, іменно коло парляменту, заховувалась дуже спокійно. Розуміє ся, що по обох сторонах Ringstrasse, цїкаві товпи Віденьчуків побільшили число по-

ступаючої маси до яких 200 тисяч. В пратері забавлялись робітники спокійно. Випито яких 5.000 гектолітрів пива, а побіч те і множество вина. Реставрациї пратерові заробили знаменито. По 6-ій годинї вернули робітники тою самою дорогою до міста і продовжали свої оклики. О скілько звісно, то нїгде не заколочено спокою.

Рух возів трамваєвих і повозів не був нїгде спинений. З окликами мішались тут і там свисти. Кому були присьвячені? — годї сказати. Пернерсторфер сам стояв довгий час перед парляментом і радував ся окликам в свою честь. Се був єго день. Робітники ческі взяли рівнож значну участь в походї, а їх оклики були ще драстичнїйшої натури. Подробиці будуть вам звістні, хотя пізнїйше з донесень дневників віденьских. Загальне враж не було те, що осьто робітнича кляса віденьска становить вже поважно й добре зорґанїзовану, а не меньше сьвідому цїлий своїх клясу, зовсім не бідну, відмінну в'д кляси робітничої наших країв. Робітник віденьский зар бляє тижнево 8 до 30 зр. Праця не мучить єго. Він заживає достаточного спочинку, не дасть собі зробити нїякої кривди, кождий з них письменний, кождий читає свою Arbeiterzeitung, а провідникам своїм віддаєсь з повним довірєм. В походї не брали участи субєкти склепові, анї робітники зелїзничі.

Перегляд полїтичний.

* З Відня пише нам наш дописуватель дня 3. мая с. р. „Ще під конець минувшого місяця подав я вам вість, що справа реформи виборчої в субкомітетї так як покінчена, та що не належить ся привязувати великої ваги до виступленя бар. Діпавлїого з сегож субкомітету. Отжеж вість та оправдалась вповни. Нинїшнї віденьскі дневники доносять, що субкомітет упорав ся вже зі своєю роботою. Основи новелї виборчої, поділ пятої куриї на дві части, число мандатів, означенє нових округів виборчих — все то готове, а на днях цїле діло прийде перед повний комітет. Тут проєкт виборчий не стрінесь з надто сильною опозициєю. Противні будуть єму лиш елементи опозицийні, котрі однакож находять ся в меньшости. Труднїйша справа буде в самій палатї посольскій. Закон виборчий мусить найти для себе дві третини членів і сю хвилю мабуть будуть старати ся використати всї сторонництва для своїх окремих партийних цїлий.

Реформа податкова поступає вперед. В суботу (дня 4. мая) почнуть ся вже розправи над третим ділом проєкту закона, над податком рентовим. Єсть надія, що до кінця мая (28.) реформа податкова буде ухвалена, по чім прийде на дневний порядок буджет державний. Вісти, мовби правительство наміряло зажадати провізориї буджетової на третий квартал, суть безосновні."

* Новий амбасадор нїмецкий при росийскім дворі. кн. Радолин, приїхав вже до Петербурга і зложив візиту мінїстрови справ заграничних кн. Лобанови-Ростовскому. — „Мовск. Вѣдом" доносять, що доктор Дворянин зібрав вже в Москві 800 охотників, переважно відставних офіцирів і вояків, та вибирає ся з ними до Мадаґаскару на поміч Французам.

* З Білграду доносять до Köln. Ztg., що в цїлій Сербії лагодить ся знову борба против корони, позаяк радикали прийшли знову до сили. Они мали знову розпочати ту потайну борбу, котрою вже вигнали були кор. Миляна з краю. Якийсь сербский муж державний мав дораджувати королеви, щоби той покликав радикалів до правительства, але король відповів на то: Я того не розумію. Я би їх охотно покликав, але тогди они би мене вигонили.

* При принятю адреси сербскої скупштини підніс король Александер, що єму то приємно, коли скупштина признає причини, задля котрих була потрібна зміна конституциї. Просив, щоби скупштина звернула пильну увагу на правительственні предложеня, особливо на фінансові проєкти і щоби разом з правительством, котре тїшить ся єго повним довірєм, старало ся о добро і спокій краю. — Закон про позичку спіткнув ся в комісиї скупштини з опозициєю і єго відкинено. Мінїстер фінансів Вукашін Петрович подав ся в димісию, котру король приняв.

* Standard доносить з Риму, що папа передав кардиналам і ґенералам чинів довге письмо, яко тестамент полїтичний. По обговореню загальної ситуациї римского престола просить Папа кардиналів, щоби вибір слїдуючого папи прискорити по можности, щоби не наступили ріжні махінациї чужосторонних держав, щоби не вплинути на вільне голосоване, або щоби новонвибраному папі не робили трудности. Цїль того письма є, запевнити вибір такого папи, котрий би провадив дальше полїтику теперішного папи.

* З Риму доносять, що на жаданє угорского правительства повідомлено вже папу о поступованю віденьского нунция Алїярдіого. Папа відбув зараз конференцию з кардиналами Рамполя і Ґалїмберті, але що на ті конференциї ухвалено, поки що не знати; кажуть лиш, що Ватикан зажадає пояснень. У Відни знов і в Будапештї розійшла ся чутка, що нунций Алїярді має бути відкликаний. Конфлїкт угорского правительства з нунцием викликала, як то звістно вже з телеґрами послїдного числа, єго подорож по Угорщинї і виголошені тоасти підчас єго принятя, з котрих правительство набрало того пересконаня, що нунций мішає ся до внутрішних справ угорских.

* Вісти про мир япаньско-хіньский і про конфлїкт росийско-япаньский приходять так суперечні, що годї щось позитивного сказати. Доносять з одної сторони, що кабінет япаньский ухвалив одноголосно виступити з цїлою рішучостию против жадань Росиї, бо Росия не має права мішати ся в хіньско-япаньскі справи. З другої-ж сторони доносять з Льондону, що Япан уступає і готов зрезиґнувати з Манджуриї, але за то хоче дістати иньшу землю і хоче задержати при тім порт Артур. Хіна проволїкає ратифікацию мира. Але певна річ, що если Япан пересьвідчить ся о нельояльнім поведеню Хіни, то сейчас зачне дальші кроки воєнні. Цікаво чи в такім разї і Росия виступить оружно. Отже обраховують тепер воєнні сили Япана і Росиї. Росия має недалеко Владивостока всего лиш 12.000 войска і то досить порозкиданого, до котрого могла би ще стягнути 15.000 із всхідної Сибіри, коли-б хотїла лишити єї зовсім без войска. Япанцї-ж мають 100.000 вправного, знаменито узброєного войска, а до того ще й 150.000 знаменитої резерви. Они могли би до 48 годин приступити до міста Владивостока. Нема отже, кажуть, обави, щоби Росия схотїла розпочати війну; она лиш побренькує шаблею, щоби щось виторгувати. В кругах петерсбурских полїтичних надіють ся, що спір росийско-япаньский закінчить ся мирно в короткім часї.

Дрібні вісти.

Презенту на опорожнену парохію в Баници цїсарского наданя, уділило ц. к. Намістництво о. Миронови Черлюнчакевичеви, дотеперішному гра-ко-кат. завідателеви в Долинах.

П. Михайла Грушевского, професора львівского унїверситету, іменувала академія наук в Кракові своїм членом кореспондентом.

П. Кость Цента, докторанд прав, вступив до суду черновецкого на практику.

З „Просьвіти." На послїднім засїданю головного видїлу товариства „Просьвіти" заступник голови о. Ал. Тороньский, відкривки засїданє, присьвятив сердечну згадку помершому недавно патріотови бл. п. Антонови Рибачекови управителеви школи в місточку Микулинцях, б. голові тамошної взірцевої читальнї і каси позичкової, всагалї просьвітителеви і орґанїзаторови міщаньства а великому прихильникови товариства „Просьвіти". Зібрані члени встанем з місць почтили память покійного і сю заяву почести вписано на памятку до протоколу. Дай Боже, щоби між руским учительством було як найбільше рівних єму приятелїв народу.

До Америки. Часописи принесли вість, що два наші сьвященики (о. Дмитрів і о. Стефанович) вибрали ся до північної Америки на рускі парохиї. Було-б дуже добре, якби котрий з наших сьвящеників відважив ся поїхати і до Бразилиї. Еміґрантів наших там уже стілько, що сьвященика удержали би й не одного; кромі того наш сьвященик став би дуже тамошним Русинам в пригодї не лиш яко сьвященик, але й яко дорадник та опікун. Коли нїхто з наших панотців не відважить ся туди поїхати, то можемо бути певні, що небавом прийдуть там ті місіонарі, що Аляшкою опікують ся.

Нова читальня „Просьвіти" засновує ся в Гаях коло Львова. Статут, підписаний громадянами Гаїв, вносить ся до ц. к. намістництва.

Сьвятотатство. Дня 3. мая допустили ся незвістні доси злочинцї значної крадїжи в Волоскій церкві у Львові. Вломавши в само полуднє двері, ведучі з хору до середини храму, розбив злодій пять скарбонок і забрав гроші, які там були. Із двох братских скарбонок вкрали 50 зр., а кілько було в трьох иньших, не знати. Крім того украли около 30 шнурків коралів, що висїли над головним престолом. Злодій мусів бути добре ознакомлений з церквою і длятого крадїж так повела ся, що не звернула на себе уваги.

Напад на судию. Александер Зайдель, властитель різницкого склепу в Кракові, був засудженний судиєю п. Домбровецким на 14 днів арешту за обиду чести. Дня 3. с. м. о 5-ій годинї по полудни зголосив ся Зайдель в бюрі судиї, під покривкою, що хоче відсидїти кару. В часї розмови добув з кишенї набитий 6 кулями револьвер, стрілив до судиї три рази за несправедливий — як казав — засуд і зранив п. Домбровецкого в плечі. Злочинця арештовано. Перед склепом Зайдля при улици Миколая зібрали ся товпи публики і окружали дім до пізної ночи. Судия Домбровецкий тїшив ся все загальним поважанєм.

Сфалшований акт нотарияльний. В Тернополи появив ся сими днями якийсь незвістний панок і представивши ся в касї ощадности яко аґент віденьских фірм, предложив нотарияльний акт на кількасот зр., виставлений на імя тернопільского купця Малєра. Він сказав, що сей скрипт одержав замість заплати за замовлені від фірми товари і просив, щоби каса виплатила єму гроші. Каса ощадности виплатила цїлу суму, однакож по кількох днях дізнала ся, що акт сфалшований. Обманець підійшов нотаря, представивши єму якогось чоловіка яко купця Малєра, а два сьвідки, котрі все сьвідчать у нотаря при підписуваню актів, потвердили, що сей чоловік єсть дійстно Малєром. Тепер признали ті сьвідки, що помилили ся, але обманець з грішми пропав. Справу віддано до суду, котрий порішить, хто має заплатити за позичені Малєрови гроші.

Малий обманець. Властителька львівскої пекарнї Мария Ставиньска вислала хлопця Тому Смалця з квотою 56 зр. до каси краєвої, щоби заплатив податок. Хлопець повернув з каси з потверджeним аркушем податковим, але кілька днів пізнїйше, коли сей хлопець утїк зі служби, повстало в панї Ставиньскій підозрінє. Она пішла до каси і тут переконала ся, що каса не дістала гроший, а аркуш був лише ліквідований. Малого обманця арештовано, але не найдено вже при нім з спроневіреної квоти анї крейцара.

Одинайцять разів вдовою. В однїй громадї землиньского комітату ставала недавно під вінець одна панї по раз дванайцятий. Тій сороклїтній панї помер єї одинайцятий муж тамтого року, коли з ним об'їздила землю.

З статистики хрестних імен в Австриї. Після послїдного спису людности в Австриї найбільше єсть Францїв, бо 1,834.000, потім Іванів 1,684.000, відтак Йосифів 1,085.000 — а з жіночих імен найбільше Ан, бо 1,780.000, Марий 1,622.000 і Єлисавет 1,260.000.

З зависти. В Пільзні напала 42-літна жінка свого 21-літного чоловіка Віста, коли він поверунвши з сьвята маєвого заснув. Вдарила єго два рази сокирою; коли хотіла ще й третій раз вдарити, перешкодила її служниця, котра на крик свого пана прибігла. Віст пішов на поліцию. Коли поліция прийшла, знайшла злочинницю з розрізаним черевом в калюжі крови. Рани Віста не суть небезпечні.

Гал. краєва Рада шкільна ухвалила на засіданю з дня 19 цвітня: 1) затвердити вибір д-ра Казим. Щанецкого на відпоручника Рада повітової до окружної Ради шкільної в Горлицях; 2) зорґанізувати одноклясову школу народну від 1 вересня с. р. в Пукасівцях, повіта станіславівского; 3) вилучити громаду Хромогорби в стрийскім повіті зі звязи школи народної в Любинцях і зорґанізувати в Хромогорбах осібну школу народну від 1. вересня с. р.; 4) приймити до відомости справоздане краєвого інспектора шкільного з візитациї руской ґімназиї у Львові.

Повени на Угорщині. Дощ падав через чотири дні і для того виляли ріки Раба і Пінка. Деякі села зовсім залят', мости зірвані, жнива знищені, а навіть люди потопили ся.

Стріча поїздів. Дня 30. цвітня с. р. зіткнув ся поїзд льокальний ч. 17 відходячий з Кракова о год 6 мін. 40 вечером, через неосторожність служби желізної з поїздом товаровим на стациї в Бохни; 23 осіб подорожных потерпіли легкі ушкодженя. По огляді і осмотреню через лікарів удали ся всі ушкоджені слідуючим поїздом в дальшу дорогу.

Помер. Ілярий Руснак, син учителя Атаназия, ученик III кляси школи народної в 9. році житя. Сю несподівану страту вп. патріота відчуває вся руска громада черновецка і наш жаль най буде для засмученої родини потїхою в нещастю, яке єї стрінуло.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 6. мая. При вчерашнім принятю на дворі цісарем і цісаревою були архікнязї, архікнягинї, найвисші достойники двора, спільні міністри Кальнокі, Каляй, Кріґгамер, президент міністрів Віндішґрец, всї міністри, ґенерали, бурмістер, нунций Аґліярді, дипльомати і аристократия. О год. 1/28 явив ся двір. Цісар проводив цісареву, котра була в чорнім аксаміті убрана. Цісарска пара відзначила промовами Аґліярдіого, послів чужих держав, Кальнокого і иньших достойників. О десятій годині подано чай, по чім двір віддалив ся.

Банфі, котрий свою неприсутність звинив тим, що не взяв з собою ґалевого ніформу, від'їхав о год 11. в ночи. Авдиєнция Банфіого у цісаря тревала більше як пів години. О скілько зачувати, приняв цісар Банфіого дуже ласкаво, і заявив, що непорозуміня між Кальноким а Банфім можна і мусить ся в добрій дорозї вирівнати. Длятого відбувають ся тепер інтервенциї для приведеня порозуміня, при чім угорский мінїстер a latere Йосіка має officium boni. (Порівнай наші дописи з Відня в нинїшнім числї).

Відень, 6. мая. Перед від'їздом мав Банфі сходини з Кальноким в міністерстві справ заграничних. Після будапештеньских вістий більшість лібералної партиї є тої гадки, що бажаню цісаря, щоби сю справу в мирній дорозї полагодити, треба вдоволити, а одна часть партиї жадає уступленя Кальнокого.

Відень 6. мая. Всї ґазети з понедїлка доносять о будапештеньских вістях, що в Сербії наступили розрухи; телеґрами з Білгороди не споминають о тім нїчого.

Відень 6. мая. Банфі мав після посередництва бар. Йосіки підчас вчерашних відвидин у Кальнокого з ним порозуміли ся що-до способу, як мають непорозуміня усунути ся. Угорске мінїстерство про се остаточно рішить і Банфі дасть при відповіди на інтерпеляцию Апонїого потрібні заявленя..

Ніш 6. мая. Будапештеньскі вісти про розрухи в Сербії не мають жадної підстави. В цілім краю спокійно і все в порядку.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей. — З друкарнї Г. Чоппа.

